

Reviderat stöd för företagen under pandemin

Pandemin har drabbat näringslivet hårt. En del företag har haft förutsättning att ställa om medan andra har sett sin omsättning utraderas. För att möta den ekonomiska krisen har särskilda stöd införts i omgångar. Syftet har varit att hjälpa näringslivet övervintra den värsta krisen.

I skrivande stund utvecklas flera vacciner och förhoppningen är att de ska nå marknaden i slutet av 2020 eller början av 2021. Förhoppningsvis blir det början till slutet på pandemin. Samtidigt finns en betydande risk att vi kommer få leva med det nya coronaviruset under överskådlig framtid.

När stöden togs fram i våras skedde det under stor tidspress. Nu är läge att ompröva och utveckla de stöd som finns tillgängliga. I det fall att vi står inför en långdragen andra virusvåg krävs uthålliga och långsiktiga stöd för flera branscher.

Nedan presenterar Stockholms Handelskammare förslag på revidering av nuvarande stöd. Med de justeringar vi föreslår skulle stöden vara bättre anpassade för de utmaningar företagen nu står inför.

Omställningsstödet

Omställningsstödet ges till företag som tappat en betydande del av sin omsättning. Stödet täcker samtliga månader från mars och framåt. Nivån för stödet har varierat under året. De delar som regeringen justerat är primärt kravet på hur stort omsättningstappet ska vara för att ett företag ska kvalificera sig för omställningsstöd, hur stort omställningsstöd som kan betalas ut samt hur stor del av de fasta kostnaderna som ersätts.

1. Justera stödnivåerna kortsiktigt samt utred ny struktur för omställningsstödet

När omsättningsstödet presenterades för månaderna mars och april krävdes ett omsättningstapp på 30 procent för att kvalificera sig. Från maj och framåt har kravet på omsättningstapp successivt höjts – först till 40 procent för att sedan vara 50 procent från juni och framåt.

Kravet på omsättningstapp behöver kortsiktigt justeras så det återgår till nivån på 30 procent som gällde för mars och april. I dagsläget kvalificerar sig för få bolag för stöd, vilket gör att många som är i akut behov av stöd inte får hjälp.

Parallellt med den kortsiktiga justeringar av stödet bör regeringen och samarbetspartierna skyndsamt ta fram ett förslag på en ny struktur för omställningsstödet. I den nya utformningen bör stödet trappas upp beroende på hur stort omsättningstapp ett företag haft. På så sätt kan ryckigheten i stödets utformning, där stödnivåerna är olika varje månad, helt undvikas. Exakt hur utformningen bör se ut kan inte Stockholms Handelskammare ta ställning till men det bör finnas en progressivitet i systemet och allt för små omsättningstapp bör inte medföra rätt till stöd. Stödet bör även omfatta bolag som under längre tid haft ett kännbart omsättningstapp.

2. Justera takbeloppet så större stöd kan betalas ut.

Under perioden mars till april betalades som mest 150 miljoner kronor ut i stöd per företag och månad. Från maj har stödet varierat men konsekvent skalats av. För perioden augusti till oktober ges som mest 30 miljoner kronor per företag i stöd per månad.

Det är uppenbart att de stödbelopp som är aktuella inte är tillräckliga för många företag. Därför bör taket för hur stora stöd som kan betalas ut höjas.

3. Justera tröskelvärdet för revisorsyttrande från 100 000 kr till 500 000 kr.

Det företag som ansöker om ett stöd på minst 100 000 kr måste inlämna ett revisorsyttrande som stärker intäktsbortfallet.

Många av våra medlemsföretag vittnar om att kostnaden för revisorsyttrande kan uppgå till 20 000–30 000 kr. I vissa fall är det ännu dyrare. För att små företag ska ha möjlighet att söka stöd behöver gränsen för revisorsyttranden höjas. Det finns en betydande kontrollfunktion i den lagstiftning som förts på plats. Avvikelse och felrapportering bör istället hanteras i efterhand.

4. Justera beräkningsgrunden så även livskraftiga nystartade företag kan få stöd.

För att erhålla stöd krävs att tappet en given månad är en viss procentsats av samma månad föregående år. De exakta tröskelvärdena har varierat över tid. Exempelvis kan krävas ett omsättningstapp på 40 procent för maj 2020 jämfört med maj 2019.

Det finns många nystartade företag som inte lämnat in årsredovisning under kvalificeringsperioden. De bör kunna ansöka om omställningsstöd på en alternativ grund. Stockholms Handelskammare har föreslagit att ett genomsnittsvärde för den omsättning som varit sedan dess att bolaget registrerades bör kunna användas. Om bolaget registrerades i september 2019 bör man alltså räkna på genomsnittlig omsättning från september 2019 till dess att behov av omställningsstöd infanns.

5. Ersättning bör ges för 75 procent av de fasta kostnaderna.

Under perioden mars till juli gavs stöd för 75 procent av de fasta kostnaderna. Från augusti har ersättningsnivån justerats till 70 procent av de fasta kostnaderna. Ersättningsnivån kortsiktigt återställas till 75 procent. Den långsiktiga ersättningsnivån bör även vara föremål för den översyn av tröskelnivåerna för stöd som vi föreslår.

Stöd för korttidsarbete

Korttidsarbete (även kallat korttidspermittering) kan användas när företag drabbas av tillfälliga ekonomiska problem. Det innebär att anställda går ner i arbetstid under en period samtidigt som staten går in och ger ekonomiskt stöd.

6. Möjliggör snabbare handläggning av ansökningar

Handläggningen av stöd för korttidsarbete handläggs i dag av Tillväxtverket. Flera av våra medlemsföretag vittnar om att handläggningen fungerar mycket dåligt och att ovissheten är stor. I perioder har det inte gått att nå Tillväxtverket för att få besked kring hur handläggningen fortlöper.

Det är uppenbart att myndigheten inte har förutsättning att hantera de ansökningar som kommer in i dag. För att lösa detta finns två alternativ. Det första alternativet är att myndighetens resurser prioriteras om på så sätt att andra delar av uppdraget får stå tillbaka under pandemin. Alternativ två är att det skyndsamt utredas om hanteringen av stödet ska flyttas till annan instans, exempelvis Skatteverket.

Behov av tillkommande stöd och övriga åtgärder

Även om många av de stöd vi har på plats i grunden är väl utformade krävs mer. Nedan listar vi krav framåt.

7. Inför framåtsyftande stöd

De stöds som finns tillgängliga i dag betalas huvudsakligen ut retroaktivt eller med kort framförhållning. Det gör att det blir svårt för företagen att planera verksamheten. Framåt bör regeringen utreda möjligheten att ge företagen en bättre framförhållning. Vi vet exempelvis att skidorterna kommer få en svår vintersäsong och att flera nöjesparker står på randen till konkurs efter sommaren. Nu krävs spelregler som ger dem möjlighet att överleva.

De stöd som redan finns på plats bör även redan nu förlängas till efter årsskiftet så näringslivet kan planera de kommande månaderna.

8. Inför särskilda branschstöd för de branscher som fullt ut inte träffas av de stöd som hittills presenterat.

Att utforma rättvisa och träffsäkra stöd är vanskligt. Det går helt enkelt inte att få fram något som slår rättvis mot alla branscher och företag. Vissa branscher, exempelvis transportnäringen och besöksnäringen, har just nu mycket svårt. Regeringen bör ta fram särskilda stöd för dem. Särskilt akut är stöd för tågbranschen och nöjesparkerna. Förslagsvis kan banavgifterna slopas för järnvägen samt ett riktat omställningsstöd tas fram för nöjesparkerna. Båda stöden bör vara möjliga att utforma på ett sådant sätt att de är förenliga med EU:s statsstödsregler. Det bör även övervägas om vissa stöd, som exempelvis kulturstödet, inte ska behöva dras av vid ansökan av omställningsstöd.

9. Stöd bör meddelas samtidigt som nya riktlinjer

I dag presenteras stöd och riktlinjer vid olika tillfällen. Det skapar stor osäkerhet för företagen som ser konsekvenserna av riktlinjerna innan de vet om de kommer få någon typ av ersättning eller stöd. För att underlätta för företagen bör stöd meddelas *i anslutning* till nya riktlinjer.

10. Inför maximal väntetid på beslut om stöd

För att påskynda handläggningen bör en ambition om att alla kompletta stödansökningar ska hanteras inom 10 arbetsdagar. I dag kan det ta lång tid att få beslut från ansvarig myndighet om en ansökan av stöd.

11. Förenkla stöden så fler får möjlighet att söka

Det bör genomföras en översyn av stöden med syfte att förenkla utformningen. Många företag vittnar i dag om att det är komplext att söka stöd och att man därför avstår. Om stöden förenklas kommer fler ha förutsättningar att söka stöd. Det är dock viktigt att förenklingen inte underlättar fusk eller brottslighet.